

ความจำเป็นและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนี้เป็นประเทศเกษตรกรรมซึ่งประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท และมีอาชีพในทางเกษตรกรรมเป็นหลัก อันได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ แก่การประกอบอาชีพเกษตรนั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการแบบดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา การนำเอาวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตขึ้นมามีน้อย ทั้งนี้เพราะประชาชนขาดความรู้และโอกาสที่จะแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งความสามารถในการแสวงหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรกรรมน้อย เพราะจำกัดด้วยเงินทุน ลักษณะการประกอบอาชีพจึงมีลักษณะการจ้างแรงงานคนเป็นจำนวนมากเข้าช่วย ประกอบด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวในชนบทไทยเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ และทุกคนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพและหารายได้มาจุนเจือครอบครัว บิดามารดาจะให้บุตรหลานของตนซึ่งเติบโตพอที่จะใช้แรงงานได้ช่วยทำงานเพื่อหารายได้ทั้งแก่เยาว์วัย และเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ก็จะเบียดเบียนในการดำเนินงานของครอบครัวสืบต่อไป ทั้งนี้การประกอบอาชีพจึงเป็นแบบดั้งเดิมความที่บิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เคยปฏิบัติทอดทอดเนื่องกันมาจนถึงรุ่นลูกหลานโดยไม่มี การปรับปรุงวิธีการผลิต อีกประการหนึ่งชาวชนบทส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษา ๔ เท่านั้น เพียงอ่านออกเขียนได้ ส่วนที่จะเรียนต่อในสายอาชีพหรือระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไปนั้นมีเป็นจำนวนน้อย เป็นเหตุให้เยาวชนในชนบทที่จบจากการศึกษาภาคบังคับแล้ว แม้อายุยังน้อยก็จำเป็นต้องใช้แรงงานเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว โดยไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพ หรือความรู้ในทางการเกษตรกรรมแผนใหม่แก่อย่างใด

จากสถิติสำมะโนประชากรปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ปรากฏว่าจากจำนวนประชากรไทยทั้งหมด ๓๘, ๓๘๗, ๓๗๘ คน มีประชากรที่อายุ ๑๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๒, ๘๖๑, ๖๐๖ คน หรือร้อยละ ๖๕.๓ ของประชากรทั่วประเทศ ในด้านการศึกษาของผู้ที่อายุ ๑๑ ปีขึ้นไป มีผู้ที่มีความรู้จบ

การศึกษาระยะปรีโยคประถมศึกษา ๑๕, ๓๑๑, ๒๕๖ คน หรือร้อยละ ๓๐.๐ จบชั้นมัธยมศึกษา
 ๑, ๓๓๖, ๒๕๓ คน หรือร้อยละ ๒.๐ จบระดับมหาวิทยาลัย ๑๕๕, ๒๐๗ คน หรือร้อยละ ๐.๘
 ของประชากรที่มีอายุ ๑๑ ปีขึ้นไป ส่วนอีก ๓, ๔๕๕, ๓๕๑ คน หรือร้อยละ ๒๑.๒ เป็นผู้ที่ไม่ได้
 เข้ารับการศึกษานอกจากนี้ระดับประถมศึกษาแก่อายวโค ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้ย่อมเป็นผล
 กระทบกระเทือนก่อให้เกิดความขาดแคลนกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถหรือมีคุณภาพประชากร
 ที่ขาดคุณภาพ อันเป็นผลสืบเนื่องต่ออุปสรรคและปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประ
 เทศอีกด้วย

เมื่อหันมาพิจารณาในด้านการบริโภคและสังคมของชาวชนบทไทย ซึ่งส่วนใหญ่มีการ
 เกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักที่ทำรายได้ให้แก่ครอบครัวนั้น ปรากฏว่า อัตรการเพิ่มผลผลิตเท่า
 ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ไม่ใคร่เพียงพอฐานะของชาวชนบทที่สูงขึ้นเท่าที่ควร ถ้าคิดเปรียบเทียบกับ
 ทุนที่ลงทุนไปคงเหลือเพื่อการบริโภค จะพบว่าผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับทุนที่ลงทุนไป ทั้งนี้เป็นเพราะราคา
 จำหน่ายผลผลิตยังคงต่ำและถูกพ่อค้าคนกลางเอาเปรียบเสมอมา เมื่อรายได้ไม่พอกับ
 รายจ่าย เกษตรกรก็จำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาทั้งเพื่อการบริโภคในครอบครัวและเพื่อนำมาลงทุน
 ประกอบอาชีพ เมื่อผลผลิตที่ได้ไม่แน่นอน และราคาผลผลิตทางการเกษตรขาดหลักประกันเช่น
 นี้ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถผลิตผลผลิตให้ได้มากและขายเป็นรายได้เพียงพอที่จะเป็นกับการ
 ใช้จ่ายในครอบครัว และการใช้กินเงินกู้ เกษตรกรจึงมีฐานะเสียเปรียบพ่อค้าและนายทุนเงิน
 กู้กดออกมา ซึ่งเป็นภาวะคับแค้นใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เกษตรกรจึงถูกยึดที่ดินด้วยวิธีการต่างๆ
 ในสภาพการณ์เช่นนี้เกษตรกรจึงเป็นทุกข์ไร้ แร่นแค้นรุนแรงหนักขึ้น และต้องทนดิ้นรนเพื่อยัง
 ชีวิตต่อไปด้วยความทรมาณ สภาพของชุมชนที่เสื่อมโทรมของไทยจึงยังคงตกอยู่ใน "วงจรแห่ง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.
 ๒๕๐๓ (นครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี : โรงพิมพ์สหกรณ์การชื้อและการขายแห่งประเทศไทยจำกัด)
 การางที่ ๑๕ หน้า ๔๖ - ๔๘

ความจน" ทรายเท่าทุกวันนี้

ชุมชนในชนบทที่เราเคยเห็นมีสภาพสงบโลกเดียวและเป็นกันเองนั้น ปัจจุบันมีแนวโน้มที่ถ่วงถูกลูกอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากภายนอกและความเปลี่ยนแปลงเจริญรุดหน้าทางวัตถุ แทรกซึมเข้าไปอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้สังคมชนบทมีความสับสนแปรปรวน โดยไม่มีทิศทางที่แน่นอน ทั้งนี้เพราะชาวชนบทรับเอาสิ่งใหม่ ๆ เข้าไป โดยที่ไม่ได้ใคร่ครวญว่าเหมาะสมกับสภาพการครองชีพแบบงาย ๆ และสภาพทางเศรษฐกิจของตนเองหรือไม่ โดยคาดหวังว่าการรับเอาสิ่งใหม่ ๆ เข้าไปจะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของชนบทดีขึ้นในเวลาอันรวดเร็วนั่นเอง แต่ที่แท้จริงแล้ว ลักษณะของความเจริญทางด้านเศรษฐกิจจะดำเนินไปอย่างไร ๆ จนกว่าจะถึงจุด ๆ หนึ่งซึ่งจะสามารถก้าวไปอย่างรวดเร็ว^๓ ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วนั้นจะประกอบไปควยปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ คือ "ความรู้" และ "ทุนที่จะประกอบการ" - แลชาวชนบทซึ่งขาดปัจจัยที่สำคัญทั้ง ๒ ประการดังกล่าวอยู่มาก จำเป็นที่รัฐจะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมและให้ความสนับสนุนอย่างจริงจัง เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติอันอาจจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงได้

ในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญรุดหน้าทัดเทียมเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เกิดความมั่นคงอุดมสมบูรณ์ และเกิดความมั่นคงภายในประเทศอย่างแท้จริง รัฐจึงได้พยายามเพิ่มขีดความ

^๒ บัณฑิต วุฒิมณี, "กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร", วารสารพัฒนาชุมชน, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๑๗, หน้า ๑๗

^๓ บัณฑิต วุฒิมณี, "แนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจ", การพัฒนาเศรษฐกิจในชนบท : แนวทางและปัญหาในการดำเนินงาน, (โรเนียว) เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการพัฒนาเศรษฐกิจกับการพัฒนาชุมชน และการสหกรณ์กับการพัฒนาชุมชน, ๗ พฤษภาคม ๒๕๑๗, หน้า ๗

สามารถในทางที่มีอยู่โดยการให้การศึกษามหาวิทยาลัยใหม่ ๆ แก่ประชาชนอย่างรีบด่วน โดยการศึกษาช่วยเหลือนักเรียนเงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ และวิชาที่จำเป็นแก่ประชาชนทั้งแก่ระดับเขาวรรณขึ้นไป โดยเน้นทางด้านความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพการเกษตรและอุตสาหกรรมในครัวเรือนแก่ประชาชนในชนบท เพื่อพัฒนาทางการปฏิบัติจากระบบดั้งเดิมมาเป็นระบบการเกษตรแผนใหม่ เพื่อช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจในการปรับปรุงการประกอบอาชีพในที่นาหรือในชุมชนของเขาเหล่านั้นให้ดีขึ้น

ในประเทศไทยนั้นรัฐได้ตระหนักถึงคุณค่าของประชาชน และได้พิจารณาเห็นว่า ประชาชนในชนบทซึ่งมีเป็นจำนวนมาก มีความจำเป็นจะต้องได้รับความรู้ความเข้าใจในเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพอันเป็นการปฏิรูประบบเบื้องต้นในการดำรงชีวิตตามหลักวิชาการแผนใหม่ อันจักนำไปสู่การพัฒนาตัวเอง ครอบครัว และการสร้างชุมชนให้มีการกินดีอยู่ดี มีฐานะการครองชีพมั่นคง เป็นอีกแผนในที่สุด จึงได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการให้ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติแก่ประชาชนโดยมอบหมายให้หน่วยราชการต่าง ๆ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการให้การศึกษามหาวิทยาลัยแก่ประชาชนโดยให้การศึกษามหาวิทยาลัยได้มีการจัดให้เหมาะสมแก่บุคคลความวัยต่าง ๆ กัน

โครงการศูนย์พัฒนาอาชีพเขาวรรณเป็นโครงการเสริมทักษะการประกอบอาชีพทางการเกษตรแก่เขาวรรณอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้วิชาชีพเบื้องต้นที่เหมาะสมแก่เขาวรรณ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

๘ J.P.Leagans, Extension Education for Community Development (New Delhi, 1960), p.3

๙ กองปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน, "นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพชุมชน ปี ๒๕๑๒," เอกสารโรเนียว

๑. เพื่อให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับธรรมวิธีทางจิตทางเกษตรกรรมแบบใหม่ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ
๒. เพื่อให้การฝึกอบรมเกี่ยวกับการช่างฝีมือ อาทิเช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างเกษตร ช่างตัดเสื้อผ้า ฯลฯ
๓. เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน การทำงานไม่เต็มตัวของกำลังแรงงานในชนบท และสร้างเสริมการมีโอกาสมั่งานทำให้เพียงพอกับการเพิ่มขึ้นของแรงงานในชนบท
๔. เพื่อนำเอาทรัพยากรธรรมชาติและกำลังแรงงานในชนบทไปใช้ในทางที่จะก่อให้เกิดผลิตผลและเป็นประโยชน์สูงสุด
๕. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
๖. เพื่อให้เยาวชนรักถิ่นฐานของตนไม่อดอยากไปประกอบอาชีพที่อื่น อันเป็นการสร้างปัญหาเกี่ยวกับแรงงานของชาติ

จากการดำเนินงานหาวิธีคลุประสงคของกรมการพัฒนาชุมชน กับสภาพการประกอบอาชีพและสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชาวชนบทไทยดังกล่าวนี ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงลักษณะแรงงาน และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของเยาวชนในชนบทซึ่งผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพรจากศูนย์พัฒนาอาชีพของหน่วยงานของรัฐ ว่าเยาวชนเหล่านี้เมื่อสำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมของศูนย์พัฒนาอาชีพแล้ว ได้กลับไปประกอบอาชีพในหมู่บ้านหรือนอกหมู่บ้านในลักษณะใดบ้าง ได้มีความรู้ในคาบอาชีพที่ได้รับจากศูนย์ไปปรับปรุงอาชีพของตนและครอบครัวมากน้อยเพียงใด และอย่างไรบ้าง หลังจากการฝึกอบรมแล้วสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของ เยาวชนตลอดจนครอบครัวของ เยาวชนเป็นอย่างไรบ้าง มีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด และเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง จึงได้ทำการศึกษาโดยอาศัยข้อมูลแบบปฐมภูมิ ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเยาวชนที่ได้สำเร็จการฝึกอบรมจากศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนโดยตรง

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะแรงงานของ
 เยาวชน และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่าได้มีนักการศึกษาทางประชากร
 ศาสตร์ นักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ได้ศึกษาค้นคว้าไว้ในหลายลักษณะด้วยกัน จากการ
 ศึกษาของ Fasick พบว่า ในระบบเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา การ
 ใช้แรงงานจากประชากรวัยเด็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ทำเนิ
 อาชีพในด้านการเกษตรกรรมซึ่งเป็นเยาวชนมีจำนวนไม่น้อยเลย จากข้อเขียนเรื่องการศึกษา
 การกระจายตัวของประชากรไทยตามกลุ่มอายุของ ดร.นิพนธ์ เพ็ชร์ด้วย กล่าวว่ ประเทศ
 ไทยมีประชากรวัยเด็กสูงขึ้นมาาก เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ในปี พ.ศ.๒๔๕๐ มีถึงร้อยละ
 ๔๒.๔ และในปี พ.ศ.๒๕๐๓ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๔๓.๑ จากสถิติสำมะโนประชากร ในปี พ.ศ.
 ๒๔๕๐ ประเทศไทยมีประชากร ๑๗.๔ ล้านคน ปี พ.ศ.๒๔๕๕ มี ๒๒.๔ ล้านคน และ ปี พ.ศ.
 ๒๕๐๓ มีถึง ๒๖.๒ ล้านคน นับว่าประชากรเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยในอัตราที่สูงมาก เด็กและเยาวชน
 ที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด เฉพาะเยาวชนอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี
 มีถึง ๒ ล้านเศษ เยาวชนเหล่านี้ทางก็ประสบปัญหาในการทำงานแตกต่างกันตามลักษณะท้องที่
 ทั้งนี้เพราะประชากรเพิ่มขึ้นเร็วกว่าอัตราการพัฒนาเศรษฐกิจหรืออัตราการเพิ่มของประชากร

๖ Frank A. Fasick, "Education Retardation Among Children of Migratory Agricultural Workers", Rural Sociology (Vol.32, No.4 December, 1967), p.130

๗ นิพนธ์ เพ็ชร์ด้วย, "การกระจายตัวของประชากร", ประชากรศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ ๑, พระนคร: ไทยวัฒนาการพิมพ์, ๒๕๐๔), คุุรายละเอียดจากตารางที่ ๓.๒, หน้า ๔๘

๘ เป็นตัวเลขที่ได้จาก Final Results 1960; Population Census of Thailand, Office of the National Economic Development Board, 9, 1962

เร็วกว่าที่รัฐจะจัดบริการด้านสาธารณสุขโลก และสามารถให้การให้คำปรึกษาได้เพียงพอ จึงทำให้เกิด
 ปัญหาด้านอาชีพเยาวชนและปัญหาซึ่งตามมาอีกมากมาย ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือปัญหาการว่าง
 งาน การที่ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับอัตราการจ้างแรงงานเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะโอกาสในการแสวงหางานทำ David A. Moris^{๑๐} ผู้เชี่ยวชาญขององค์การแรงงาน
 ระหว่างประเทศได้เปรียบเทียบระหว่างโอกาสในการทำงานกับการเพิ่มของประชากรว่า
 ... ปัจจุบันนี้โอกาสในการทำงานไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเท่ากับการเพิ่มของประชากรเลย
 ทั้งนี้เพราะการขยายงานหรือวิธีการทำงานที่ก้าวหน้ากว้างขวางหรือจำนวนหน่วยงานต่าง ๆ
 ที่ใหม่ประชากรมีโอกาสดำเนินไปทำงานยังมีน้อย...

จากสถิติแรงงานการสำรวจจำนวนผู้สมัครงานและผู้ที่ได้รับการบรรจุงานในปี พ.ศ.
 ๒๕๑๔ ของกรมแรงงาน^{๑๑} ปรากฏว่ามีผู้สมัครงาน ๓๘,๒๕๐ คน เป็นผู้ได้รับการบรรจุจาก
 บริการของรัฐมา ๑๑,๘๖๖ คน และบริการเอกชน ๑๕,๕๘๓ คน เท่านั้น ดังนั้นจึงแสดงให้เห็น
 เห็นว่าตำแหน่งงานมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนผู้แสวงหางานทำ จึงยังมีจำนวนผู้ว่างงานหรือ
 กำลังแสวงหางานทำอีกเป็นจำนวนมากไม่น้อยเลย

สุพิทรา สุภาพ^{๑๒} ได้ให้ความเห็นว่า ธรรมชาติไทยประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 เยาวชนประสบปัญหาเกี่ยวกับโอกาสในการทำงานเป็นอย่างมาก ชาวชนบทมีอาชีพในการทำ

^{๑๐} นิพนธ์ เทพวัลย์, เรื่อง เกม, หน้า ๒๓๔

^{๑๑} International Labour Office, International Labour Review, Vol.97, No.6, June 1968, Geneva, Switzerland, p.517

^{๑๑} กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, สถิติแรงงาน ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖ (พระนคร:
 โรงพิมพ์สวนทองถิ่น กรมการปกครอง, พ.ศ.๒๕๑๖), กระจายละเอียดจากการางที่ ๒.๔,
 หน้า ๒๓

^{๑๒} สุพิทรา สุภาพ, "การว่างงาน", ปัญหาสังคม (พิมพ์ครั้งที่ ๑, พระนคร: ไทย
 วัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๒๕ - ๓๒

นาทำไร่ เมื่อหมดฤดูปลูกทำนาทำไร่ก็จะเป็นระยะที่ว่างงาน ปล่อยให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ในขณะที่บุคคลในเมืองจะทำงานอย่างเต็มที่ เขาวงกตในชนบทจึงตกอยู่ในสภาพการว่างงาน ลักษณะต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัดคือการว่างงานตามฤดูกาล การว่างงานเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเทคนิคใหม่ ๆ การว่างงานจำบัง (disguised unemployment) การว่างงานชั่วคราว และจากสาเหตุอื่น ๆ การศึกษาเกี่ยวกับสถิติกำลังแรงงานของประชากรในประเทศไทยมิได้แสดงถึงแบบแผนการว่างงานเหล่านี้ไว้ชัดเจน จากสถิติสำมะโนประชากรปี พ.ศ. ๒๕๑๓ มีประชากรทั้งประเทศจำนวน ๓๔,๓๘๗,๓๐๔ คน ในจำนวนประชากรทั้งหมดนี้เป็นประชากรผู้มีอายุ ๑๑ ปีขึ้นไปจำนวน ๒๒,๔๖๑,๖๐๒ คน เป็นผู้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจจำนวน ๑๖,๘๕๐,๑๓๖ คน เป็นผู้ที่ไม่ทำงานในเชิงเศรษฐกิจจำนวน ๕,๖๑๑,๖๐๕ คน^{๑๓} ซึ่งในจำนวนผู้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจนั้น มีจำนวนไม่มอຍที่ทำงานต่ำระดับ อันเป็นลักษณะที่ปรากฏทั่วไปในงานด้านเกษตรกรรมของประเทศกอยพัฒนา

กิตโล^{๑๔} ได้วิเคราะห์ปัญหาการว่างงานพบว่า นอกจากสร้างความทุกข์ยากลำบากให้กับผู้ว่างงานเองแล้ว ยังมีผลกระทบกระเทือนไปถึงสมาชิกของสังคมอื่น ๆ อีกในหลายประการ เช่น

๑. ทำให้เกิดการระแค้นความรเควหรือผู้ปกครอง ญาติมิตร
๒. อาจทำให้เด็กในความอุปการะของผู้ว่างงานขาดการเอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควร และอาจกลายเป็นเด็กเถร เป็นปัญหาทางสังคมต่อไป
๓. อาจทำให้สถานะของครอบครัวไม่มั่นคง
๔. ถ้ามีคนว่างงานเป็จำนวนมาก และนานเข้าอาจกลายเป็นเครื่องมือของลัทธิ

^{๑๓} กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. ๒๕๑๓, op.cit., หน้า ๕๐, คุรยละเอียดจากตารางที่ ๑๖

^{๑๔} Abraham A. Gitlow, Labor Economics and Industrial Relations, Richard D. Irwing, Inc., Homewood, III, USA. 1957

อันที่ไม่พึงปรารถนาได้โดยง่าย

๕. ทำให้รัฐขาดรายได้ จากความสามารถในการผลิต และประชากรขาดอำนาจการซื้อ และยังก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจได้ด้วย

การว่างงานเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับทุกสังคมโดยทั่วไป ในกรณีที่มีผู้ว่างงานเพียง ๓.๔ เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด จะมองไม่ค่อยเห็นปัญหาสังคมมากนัก แลดูว่างงานถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด ย่อมมีผลกระทบต่อระเทือนต่อประเทศ ในประเทศที่กำลังพัฒนาจะพบกับปัญหานี้มาก ซึ่งจะก่อให้เกิดทางแก้ไขโดยรีบด่วน การแก้ปัญหาการว่างงานนั้นจะก่อให้เกิดสาเหตุและลักษณะของการว่างงาน จึงจะบรรลุผลสำเร็จได้

ระดับการศึกษาและความรู้เบื้องต้นในการประกอบอาชีพ นับเป็นเรื่องสำคัญที่ประเทศที่กำลังพัฒนาประสบอยู่ อันเป็นผลทำให้ผลิตผลและรายได้ต่ำ และยังฉุดรั้งการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมทุกด้านไปด้วย จากการศึกษาของฮาบีสัน และไมเยอร์ มีข้อสังเกตว่า "... ประเทศที่มีผลิตผลรวมของชาติ (Gross National Product) ทำ เยาวชนอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปี ส่วนใหญ่จะไม่สามารถเข้ารับการศึกษาได้อย่างเต็มที่ อันเป็นเหตุให้เยาวชนในวัยนี้ออกหารายได้จากการทำงาน ในทางตรงข้ามประเทศที่เจริญทางการอุตสาหกรรม และมีผลิตผลรวมของชาติที่มูกกอดสูง เด็กอายุจาก ๑๕ ปีขึ้นไปจะยังคงศึกษาต่อไปไม่หยุดยั้ง หรือลาออกจากการศึกษาเสียกลางคัน..." แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาหรือความรู้และการใฝ่แรงงานของเยาวชนก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนได้เช่นกัน

๑๕ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, การแก้ปัญหาการว่างงานและนโยบายการหางานแก่มีดัก (พระนคร: มงคลการพิมพ์, ๒๕๐๓), หน้า ๖ - ๒๓

๑๖ F.Harbison and C.A.Myers, Education : Manpower, and Economic Growth Strategies of Human Resource Development (New York: McGraw-Hill, 1964), p.11

การศึกษาจากเอกสารรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการสำรวจแรงงานในเขตชนบทไทย ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๐ ปรากฏว่าจำนวนประชากรในเขตชนบทที่ทำงานทำรวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓,๘๓๑,๘๑๖ คน จำนวนคนงานชั้นการศึกษา จะพบว่าเป็นผู้ที่ขาดการศึกษา จำนวนถึง ๒,๗๔๑,๕๕๒ คน หรือร้อยละ ๒๐.๔ มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นและอนุบาล จำนวนถึง ๑๐,๓๐๖,๒๗๖ คน หรือร้อยละ ๗๖.๗ มีการศึกษาในระดับมัธยมหรือเตรียมอุดมหรือเทียบเท่า จำนวน ๒๗๗,๕๖๘ คน หรือร้อยละ ๒.๑ โดยแยกเป็นสายวิชาการจำนวน ๒๖๘,๒๐๐ คน หรือร้อยละ ๒.๐ สายอาชีวศึกษาตอนต้นจำนวน ๑,๘๗๖ คน หรือร้อยละ ๐.๑ และสายอาชีวศึกษาตอนปลาย จำนวน ๗,๘๙๒ คน หรือร้อยละ ๐.๑ สำหรับผู้ที่มีความรู้ในระดับมหาวิทยาลัยนั้นมีจำนวนน้อยที่สุด คือเพียง ๗๑,๓๘๔ คน หรือร้อยละ ๐.๕ ซึ่งแยกเป็นสายวิชาการเสีย ๓,๗๒๐ คน สายอาชีวศึกษาชั้นสูง ๓,๗๕๒ คน ปักดัดครู ๒๐,๑๒๘ คน และอาชีวศึกษาระยะสั้น ๓,๗๘๔ คน ผลการสำรวจเหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ประชากรผู้ทำงานอยู่ในเขตชนบทไทยมีการศึกษาน้อย ส่วนใหญ่มีการศึกษาไม่เกินระดับการศึกษาภาคบังคับ และอีกประการหนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าสำหรับผู้ที่มีการศึกษาจากการศึกษาภาคบังคับนั้น จำนวนผู้ขึงการศึกษาทางสายวิชาการจะมีจำนวนมากกว่าผู้ขึงการศึกษาทางสายวิชาชีพ ทั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่าประชากรในเขตชนบทไทย นอกจากมีความรู้รอบตัว ยังขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในวิชาชีพที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอีกด้วย

จากการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนเกี่ยวกับผลิตผลและรายได้ จะพบว่าในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา จากปี พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๑๒ รายได้ของประชากรก็เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๘ โดยมี รายได้ส่วนบุคคลในระยะเดียวกัน เพิ่มขึ้นประมาณปีละ

^{๑๗} สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, รายงานภาคสมมุติของการสำรวจแรงงานในเขตชนบทไทย พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๐ (พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๑๔), ดูรายละเอียดจากการวางที่ ๘ หน้า ๑๑๕.

๒,๐๐๐ บาท เป็น ๓,๑๕๐ บาท หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๘.๗ ต่อปี^{๑๘} แม้รายได้ประชาชาติ จะเพิ่มขึ้นในอัตราดังกล่าว รายได้แท้จริงส่วนบุคคลระหว่างชนชั้นทาง ๆ ระหว่างภาคต่อภาค ยังไม่กระจายไปอย่างสม่ำเสมอ เหลื่อมล้ำกันอย่างไม่เป็นธรรม การสร้างถนน แหล่งผลิต กระแสไฟฟ้าขนาดใหญ่ และการชลประทาน เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้อำนวยประโยชน์แก่พวก นายทุน การอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมเป็นชนกลุ่มน้อยอย่างมหาศาล แพศยานาชาวไร นานนท์ จึงเป็นส่วนน้อยใหญ่ของประเทศที่ยากจนและแร้นแค้นอยู่ตามเดิม ในขณะที่ผลิตผลทาง อุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๗ ต่อปี ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๓.๖ ต่อ ปี^{๑๙} เท่านั้น สูงกว่าอัตราเพิ่มของประชากรซึ่งเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๑๓ ร้อยละ ๓.๓ ต่อปี^{๒๐} เรียกได้ว่าผลิตผลในทางเกษตรกรรมมีจำนวนสูงกว่าการเพิ่มประชากรเล็กน้อย เมื่อนำมา พิจารณาประกอบกับผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่าเยาวชนมี โอกาสในการศึกษาต่อเป็นจำนวนน้อย จึงเป็นผลให้ขาดความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ ในการประ กอบอาชีพ และใช้ความรู้ตามแบบอย่างดั้งเดิมของบิดามารดาโดยปริยาย ดังนั้นประเภทอาชีพ และรายได้ของครอบครัวหรือผู้ปกครอง จึงมีอิทธิพลต่อลักษณะการใช้จ่ายแรงงานของเยาวชนด้วย

เมื่อครอบครัวของประชาชนในชนบทที่ยังคงประสบปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำ โอกาสที่ จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานสมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้น

^{๑๘} จอมพลถนอม กิตติขจร, ถ้าปรากรัยในวาระประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ.๒๕๑๕ - ๒๕๑๘ (พระนคร: โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, พ.ศ. ๒๕๑๕), หน้า ๑

^{๑๙} สถิติของกองบัญชาการประชาชาติ ธนาคารกรุงเทพฯ พ.ศ.๒๕๑๗

^{๒๐} สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางประชากร ภูฏานกรอมหาวิฑฒัน, การเพิ่มประชากรของประเทศไทย (พระนคร: นิกรนราการพิมพ์, ๒๕๑๓), หน้า ๒

เพื่อเป็นการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ เพื่อเป็นเครื่องสนับสนุนให้สามารถแสวงหา
 โอกาสในการทำงานมีมากขึ้นนั้นเสียมามาก เขาวรรณิในนามทั้งเป็นผู้ออกยืมทั้งความรู้ระดับสามัญ
 ศึกษา จากประสบการณ์ ทักษะในการประกอบอาชีพ ประกอบทั้งการอาชีพทางการเกษตรนั้นก็
 ยังถูกจำกัดด้วยสภาพของธรรมชาติ ซึ่งรัฐยังไม่สามารถแก้ไขให้บรรลุผลสำเร็จได้ โอกาสการ
 ทำงานอย่างเต็มที่ของประชาชนในนามทั้งยังคงเป็นไปไม่ได้ ผลการศึกษารายชื่อของ
 ฐเพ็ญศรี วงศ์พุดตา^{๒๖} เกี่ยวกับโอกาสในการทำงานหรือศึกษาของเยาวชนไทยภายหลังการ
 ศึกษาภาคบังคับ พบว่าประเภทอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งการใช้จ่ายแรงงานคว่ำก่าตั้ง
 ปลายเป็นเกษตรกรและกรรมกรรับจ้าง ท่องการแรงงานช่วยจากบุตรมากกว่าประเภทอาชีพอื่น
 เยาวชนอายุ ๑๑ - ๑๕ ปี จะมีโอกาสทำงานมากกว่าที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับสูง ตรงกัน
 ข้ามกับบุตรของข้าราชการวัยเดียวกันที่จะมีโอกาสในการเรียนต่อภายหลังจากจบการศึกษา
 ภาคบังคับแล้วทั้งหมด ทั้งนี้เพราะอาชีพของบิดามารดาไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานบุตรแต่อย่าง
 ใด ดังนั้นเขาวรรณิในนามทั้งบิดามารดาอาชีพในทางเกษตร จึงไม่มีโอกาสในการแสวงหา
 ความรู้ที่สูงกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับ ทั้งสายสามัญและอาชีวศึกษา ในขณะที่เยาวชนซึ่ง
 บิดามารดาเป็นราชการ หรือมีอาชีพอื่น มีโอกาสในการแสวงหาความรู้ที่สูงขึ้น เยาวชนในนามทั้ง
 จึงยังคงอยู่ในสภาพพัฒนาและขาดประสบการณ์ การประกอบอาชีพ จึงเป็นเรื่องรับควน
 ที่จะต้องแก้ไข การที่รัฐบาลจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนขึ้นในนามทั้งนั้น ทำให้สังคมในนามทั้ง
 มีสถานทางการศึกษาที่ให้ความรู้นอกโรงเรียนแก่ประชาชน เยาวชน ตลอดจนเกษตรกร
 ผู้ใหญ่มีโอกาสแสวงหาความรู้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพเพื่อที่จะนำ
 ความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงวิธีการผลิตของตน ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาตามผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

^{๒๑} ยุวรัตน์ วุฒิเมธี, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, op.cit.

^{๒๒} ฐเพ็ญศรี วงศ์พุดตา, ปัจจัยที่ทำให้เกิดวัยรุ่นไทยในนามทั้งเด็กร้างงานหรือศึกษา
 ลอดดังจากการศึกษาภาคบังคับ (วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๑๑๓

แนวความคิดที่สำคัญในการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและผลการวิจัยอันประกอบด้วยสาระสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะแรงงาน สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเยาวชนในชนบทไทยแล้ว ทำให้เกิดแนวความคิดและสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพราะจากสภาวะต่าง ๆ ของธรรมชาติในชนบทประกอบทั้งภาวะต่าง ๆ ที่ประชาชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องของการประกอบอาชีพทางกึ่งส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับลักษณะการไร้แรงงานของเยาวชนภายหลังสำเร็จจากการฝึกอบรมจากศูนย์พัฒนาอาชีพแล้ว เท้าที่สลับทับทั้งจากคำวิจารณ์ของประชาชนในชนบทที่เป็นหมู่บ้าน ตำบลที่ไม่ได้มีการจัดส่งเยาวชนไปเข้ารับการฝึกอบรม หรือแม้แต่รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชน ปรากฏว่าเยาวชนผู้ใดผ่านการฝึกอบรมแล้วไม่สามารถใช้ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของครอบครัวได้อย่างเต็มที่ จากปัญหานี้จึงได้เกิดแนวความคิดที่ใครจะศึกษาว่าทำไมจึงมีแนวโน้มเช่นนั้น ทั้ง ๆ ที่การให้การศึกษอบรมเพิ่มเติมทั้งทางทฤษฎีและการฝึกทักษะทางปฏิบัติเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยอันจำเป็นและสำคัญสอดคล้องกับการไร้แรงงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประชาชนตามแนวความคิดของนักวิชาการทั้งหลาย การศึกษารึ้นจึงได้มีแนวความคิด มุ่งเพื่อค้นหาว่าลักษณะการไร้แรงงานของเยาวชนว่าเป็นอย่างไร และการไร้แรงงานถูกจำกัดด้วยสาเหตุอะไรบาง และปัจจัยอะไรที่จะช่วยสนับสนุนให้การไร้แรงงานของเยาวชนมีงเกิดผลในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของเยาวชน และเพื่อในการศึกษาได้มุ่งไปสู่เป้าหมายตามแนวความคิดที่ของการศึกษานี้ จึงได้กำหนดข้อสมมติ (Assumption) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

๑. ลักษณะแรงงานของเยาวชนที่ไร้ในการประกอบอาชีพ มีแนวโน้มที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องของกับลักษณะอาชีพเดิมของครอบครัว
๒. ลักษณะของวิชาชีพที่เยาวชนได้รับจากการฝึกอบรม ถ้าไม่สอดคล้องกับลักษณะอาชีพเดิมของครอบครัว จะมีแนวโน้มทำให้เยาวชนไม่สามารถใช้แรงงานในการประกอบอาชีพในหมู่บ้านได้ และแนวโน้มของการไร้แรงงานมักจะเป็นการไร้แรงงานนอกหมู่บ้าน ที่เกี่ยวข้องของกับการเกษตร
๓. การไร้แรงงานนอกถิ่นที่อยู่ของเยาวชนนั้น เยาวชนที่มีอายุสูงจะมีการอพยพ

มากกว่าเขาวรรณพิมพ์อายุน้อย

๔. เขาวรรณที่ธนาคารฝึกอบรมแล้วจะมีความต้องการประกอบอาชีพตามความรู้ของวิชาหลักด้านการเกษตรที่ได้อบรมมา

๕. การที่เขาวรรณได้รับการอบรมมีความรู้ในการประกอบอาชีพมากขึ้น จะมีส่วนทำให้ครอบครัวต้องมีการลงทุนเพื่อการปรับปรุงอาชีพมากยิ่งขึ้น

๖. เขาวรรณที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วมีแนวโน้มที่จะได้รับการนับถือยกย่องจากเพื่อนบ้านในฐานะเป็นผู้นำในทางวิชาการ และกิจกรรมทางสังคมอื่น

๗. ความคาดหวังของเขาวรรณในการรับบริการความช่วยเหลือจากรัฐบาล และประสิทธิภาพในการให้บริการเพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนการอาชีพ จะมีส่วนสนับสนุนให้เขาวรรณสามารถรวมกันเป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ขึ้นได้ และสามารถใช้แรงงานในการผลิตมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

006528

จากแนวความคิดและข้อสมมติของการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อทดสอบแนวความคิดและข้อสมมติไว้ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาดังลักษณะการใช้จ่ายแรงงานของเขาวรรณในชนบทเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

๒. เพื่อศึกษาดังลักษณะของงานในชนบทที่ต้องการแรงงานของเขาวรรณว่าชอบเขตน้อยเพียงใด

๓. เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของเขาวรรณ

๔. เพื่อทราบปัญหาและความต้องการของเขาวรรณในเขตชนบทไทยเกี่ยวกับการดำเนินอาชีพ และความคาดหวังในบทบาทของเขาวรรณในสังคม

๕. เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานและนโยบายประชากรของประเทศต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้ คือ จะทำการศึกษาเฉพาะเยาวชนที่ได้
รับการฝึกอบรมวิชาช่างจากศูนย์พัฒนาอาชีพของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สอง
แห่งด้วยกัน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาอาชีพ ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี รุ่นที่หนึ่งถึงรุ่นที่ห้า
จำนวน ๑๕๕ คน และจากศูนย์พัฒนาอาชีพ ต.ท่ากุ่มแพว อ.แก่งคอย จ.สระบุรี รุ่นที่หนึ่งถึงรุ่น
ที่แปด จำนวน ๓๐๖ คน รวมจำนวนประชากรที่ได้ทำการศึกษากครั้งนี้ ทั้งสิ้นเป็นจำนวน ๔๕๙
คน

นอกจากนี้ จะทำการศึกษาจากบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบกับโครงการนี้ ได้แก่
แก่ผู้ประกอบการของเยาวชน และคณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาอาชีพทั้งสองแห่งนี้ เพื่อ
ได้ข้อมูลที่ใช่เป็นเครื่องทดสอบข้อมูลที่ได้จากเยาวชนโดยตรงว่ามีความเที่ยงตรงหรือคลาด
เคลื่อนกันอย่างไรบ้าง อันจะช่วยให้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ถูกต้องยิ่งขึ้น ในการจัดเก็บ
ข้อมูลได้กำหนดปัจจัยต่าง ๆ ที่จะทำการเก็บข้อมูล คือ

ก. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ ของบิดามารดา
หรือผู้ประกอบการ การปรับปรุงอาชีพ การสหกรณ์ในการเพาะปลูก การลงทุน ผลผลิตปัญหาและ
รายได้ของผลผลิตขณะแรงงานและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ข. ปัจจัยทางด้านสังคม เกี่ยวกับระดับการศึกษา ความสนใจ ในการฝึกอบรมหรือ
แสวงหาความรู้ความเข้าใจ ในด้านวิชาชีพ การศึกษากับบุคคลอื่นในชุมชนและนอกชุมชน ความ
รู้สึกเกี่ยวกับเกียรติที่ได้รับ

ค. ปัจจัยทางด้านประชากร ศึกษาเกี่ยวกับระดับอายุ สถานภาพทางการสมรสของ
เยาวชน และการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย

ง. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและอื่น ๆ ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพ
การเปลี่ยนแปลงอาชีพ ความต้องการในการแสวงหาความรู้ในด้านอาชีพ และความต้องการ
ความช่วยเหลือ ตลอดจนการแสดงความกึกก้องในเรื่องราวอาชีพของเยาวชน

ในการศึกษา^{นี้} เยาวชนที่เป็นประชากรของการศึกษาจะเป็นผู้ที่ไ้ผ่านการฝึกอบรม
 จากศูนย์พัฒนาอาชีพทั้งสอง ศูนย์ดังกล่าวข้างต้นมีทั้งทางภูมิภาคนำเอาอยู่ในหลายจังหวัดด้วยกัน
 ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรีในเขตอำเภอไทรโยค อำเภอทมาวง อำเภอบ่อพลอย และอำเภอ
 เมือง จากจังหวัดสระบุรี ได้แก่อำเภอแก่งคอย อำเภอวกเห็บ อำเภอหนองแก อำเภอ
 วิหารแดง อำเภอพระพุทธบาท อำเภอหนองแขง ถึงอำเภอคอนสาร และอำเภอเมืองสระบุรี
 จากอำเภอโมนรมย์ จังหวัดชัยนาท และจากอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งรวมทั้งสิ้น
 ๑๒๘ หมู่บ้าน ใน ๕๐ ตำบล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาเรื่องนี้ จะทำให้ทราบถึงภาระการ^๑ ๒ แรงงานของเยาวชนในชนบท
 เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การ^๑ ๒ แรงงานในหมู่บ้าน และนอกหมู่บ้าน การนำความรู้ไปใช้ใ
 การประกอบอาชีพของชนและครอบครัว ปัญหาอุปสรรค^๑ การ^๑ ๒ แรงงานของเยาวชน ตลอดจน
 ทั้งทราบความต้องการของประชาชนที่ขอบริการต่าง ๆ ที่รัฐพึง^๑ ๒ จัดให้แก่ประชาชนตลอด
 จนภาวะการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์^๑ ๒
 หน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวของโดยตรงในอันที่จะ^๑ ๒ ครอบคลุมไปใพิจารณาวางแผนปรับปรุงเพื่อ
 พัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพิจารณา^๑ ๒ โครงการ
 การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของเยาวชนในโอกาส^๑ ๒ ๆ ไป อันเป็น
 ปัจจัยอันหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพและ^๑ ๒ ผลิตของประชากร และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ
 ชาติ

ความหมายและคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี ที่กรมการพัฒนาชุมชนได้กั
 ด้เลือกให้เข้ารับการอบรมวิชาชีพที่ศูนย์พัฒนาอาชีพตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
 และศูนย์พัฒนาอาชีพท่ามอรัญชัย อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
ผู้ปกครอง หมายถึงบิดามารดาของเยาวชน หรือผู้ที่รับผิดชอบเยาวชนแทนบิดา

ลักษณะแรงงาน หมายถึงลักษณะการใ้แรงงานในการประกอบอาชีพของเขาวชน
ในแต่ละชนิด ซึ่งพิจารณาถึงความเข้มแข็งการทอเนื่อง และระยะเวลาของการใ้แรงงานเพื่อ
การอาชีพแต่ละชนิดทั้งภายในถิ่นที่อยู่หรือนอกถิ่นที่อยู่ของครอบครัวของเขาวชน

สภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึงสภาพการปรับปรุงการอาชีพตามเทคนิคใหม่ ๆ ตลอดจน
จนการรู้จักการปรับปรุงดิน การปรับปรุงพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และการดงมูลเ็น การประกอบอาชีพ
รวมทั้งการใ้สวัสดิอุปกรณ์ การประกอบอาชีพของครอบครัวของเขาวชน

สถานะทางสังคม หมายถึงการยอมรับของประชาชนใน ณะวงหมู่บ้านตำบลที่เขาว
เขาวชนที่ใ้ได้รับการฝึกอบรมแล้ว และหมายความรวมถึงการมีไ้โอกาสเป็นผู้นำทั้งในทางความ
คิดและทางปฏิบัติ ในกิจกรรมทาง ๆ ของชุมชนของเขาวชนด้วย

อาชีพ หมายถึง งานที่เขาวชนปฏิบัติเพื่อเป็นการหารายได้ ทั้งภายในหมู่บ้านตำบล
ที่เป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง หรือนอกถิ่นที่อยู่อาศัยของตนเอง และใ้หมายความรวมถึงการ
อาชีพที่ใ้ทำการถาวรหรือชั่วคราวทุกชนิด

วิชาชีพ หมายถึงหลักสูตรทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนใ้
กำหนดขึ้นเป็นพื้นฐานชั้นคน คือ

๑. หมวดวิชาหลัก ใ้แก่ความรู้ความสามารถเฉพาะทุกสาขาที่ใ้เราได้รับการฝึกอบรม
สามารถใ้เลือกเรียนตามความต้องการของตน

๒. หมวดวิชารอง ใ้แก่ความรู้วิชาที่พัฒนาวิชาทางเครื่องยนต์ วิชาช่างตัดเย็บ
วิชาช่างไม้ช่างปูน วิชาช่างวิทยุ และวิชาช่างตัดเย็บเสื้อผ้า รวมทั้งวิชาการเฉพาะทุกสาขาที่
ใ้เราได้รับการฝึกอบรมสนใจและต้องการใ้เลือกศึกษา

ศูนย์พัฒนาอาชีพ หมายถึงสถานที่สำหรับใ้การศึกษามอบรมวิชาชีพแก่เขาวชนที่คัดเลือก
เลือกจากหมู่บ้านตำบลทาง ๆ เป็นสถานที่สำหรับสมาชิก และฝึกหัดการอาชีพ เป็นศูนย์รวมของ
วิชาการ วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งจะใ้ความช่วยเหลือแก่เขาวชนและประชาชนทั่วไปใ้ใ้ในการ
ศึกษาใ้ใ้หมายถึงศูนย์พัฒนาอาชีพตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี และศูนย์พัฒนาอาชีพตำบล

อำเภอกะเปอร์ จังหวัดสระบุรี

คณะกรรมการพัฒนาตำบล (กทต.) หมายถึงคณะบุคคลที่เป็นผู้นำของชาวบ้านในตำบล ประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน กรรมการประจำตำบล และผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้านที่ชาวบ้านยกย่องนับถือและเลือกตั้งให้ เป็นผู้นำของถิ่นบริการและปกครองตำบล คณะกรรมการพัฒนาตำบลในตำบลหนึ่ง ๆ มีจำนวน ๕ - ๘ คน

คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน (กมม.) หมายถึงคณะบุคคลที่เป็นผู้นำของชาวบ้านใน ระดับหมู่บ้าน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านผู้ใหญ่ประจำบ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้านที่ชาวบ้านยกย่องนับถือและเลือกตั้งให้ เป็นผู้นำของถิ่น

กรรมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชน หมายถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่ในการควบคุม และรับผิดชอบในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ประกอบด้วย

๑. กำนันในตำบลที่กึ่งศูนย์ฯ เป็นประธาน
๒. ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ - ๕ คน เป็นกรรมการ
๓. ผู้ปกครองศูนย์เป็นเลขานุการ

การดำเนินงานโครงการศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชน

โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งได้มีนโยบายในการจัดตั้งศูนย์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของชนชั้นในระดัมอำเภอ ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ และมีเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้วางโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนขึ้น เป็นสถานให้การศึกษา และฝึกอบรมวิชาให้แก่เยาวชนในชุมชน และเป็นที่ตั้งศูนย์เผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน ซึ่งศูนย์เมื่อตั้งขึ้นจะเป็นศูนย์เปิด ประชาชนผู้สนใจใฝ่หาความรู้สามารถเข้าไปแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ที่ตลอดเวลา โดยเมื่อได้มีการจัดตั้งแล้วมอบให้ประธานเป็นผู้ดูแลบริหารงานของศูนย์ ในการจัดตั้งศูนย์นี้ให้มีหลักการ เหตุผล และวัตถุประสงค์โดยสรุปดังนี้

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยประชากรในชนบทซึ่งประกอบอาชีพการเกษตรของประสบปัญหาในด้านการศึกษา ความรู้ในการประกอบอาชีพทางเทคนิคใหม่ ๆ ที่ทางเจ้าหน้าที่ของรัฐนำเอาไปเผยแพร่ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ และปรากฏเสมอว่าประชาชนต้องขาดทุน เพราะผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับทุนที่ต้องไป ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานขาดหลักวิชาที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการประกอบอาชีพประเภทนั้น และในขณะเดียวกันปรากฏว่าเยาวชนในชนบทมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และไม่สามารถใช้แรงงานให้ช่วยเหลือพ่อแม่ในการประกอบอาชีพได้อย่างจริงจัง ทั้งนี้เนื่องมาจากการขาดความรู้ในการประกอบอาชีพตนเอง ทำให้เกิดปัญหาเยาวชนชั้นในชนบท เพื่อเป็นการช่วยแก้ปัญหาความยากของประชากรในชนบท พร้อมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนประกอบอาชีพทางการเกษตรอย่างจริงจัง โดยสามารถนำเอาเทคนิคใหม่ ๆ เข้าไปปรับปรุงการผลิตเพื่อให้ผลผลิตของตนสูงขึ้น และช่วยแก้ปัญหาการว่างงานหรือทำงานไม่เต็มที่ของผู้น้อยและเยาวชน จึงได้กำหนดนโยบายจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนชนบท เป็นสถานศึกษาที่สอนวิชาสามัญและทดลองวิชาการเกษตรขั้นพื้นฐานในระดับตำบล โดยเป็นศูนย์เปิดที่ประชาชนผู้สนใจสามารถเข้าไปแสวงหาความรู้ได้ตลอดเขต และเป็นโครงการที่สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งและบริหารงานของศูนย์ทางวิชาการนี้ด้วย

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อฝึกอบรมเยาวชนทั้งชายหญิงให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพทางการเกษตรอย่างแท้จริง สามารถนำเอาเทคนิคใหม่ ๆ ไปปรับใช้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการอาชีพของตน
๒. เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนได้ใช้แรงงานของตนเองช่วยเหลือในการประกอบอาชีพของบุคคลากรโดยถูกวิธี
๓. เพื่อเป็นการพัฒนาคนทั้งชายหญิงเยาวชนวัยผู้ใหญ่ในการพัฒนาการเกษตรเป็นการสร้างฐานกำลังคนไว้เพื่อการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
๔. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน และคอย

ให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่ประชาชน เมื่อมีปัญหาในการประกอบอาชีพ

๕. เป็นศูนย์กลางในการระดมนักวิชาการจากหน่วยราชการต่าง ๆ ทั้งระดับจังหวัด และอำเภอให้เขาไปรวมในการให้ความรู้และคำแนะนำในการประกอบอาชีพต่าง ๆ แก่ เยาวชนและประชาชนทั่ว ๆ ไป

๓. วิธีกาทำงาน

๓.๑ การคัดเลือกเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรม ในการคัดเลือกเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จากศูนย์พัฒนาอาชีพ จะไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอันได้แก่พัฒนาการจังหวัด พัฒนาการอำเภอ และพัฒนาการผู้รับผิดชอบในเขตจังหวัด อำเภอ และตำบล ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ทำการคัดเลือกเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี ที่สมัครใจ และโดยความยินยอมของผู้ปกครอง เขาเป็นผู้รับการฝึกอบรม และดำเนินการประชุมคณะกรรมการสภาตำบล เพื่อพิจารณาตัวเยาวชนที่จะส่งเข้ารับการฝึกอบรมอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะรับเข้าทำการฝึกอบรม โดยปกติแล้วจะคัดเลือกเยาวชนภายในตำบลเดียวกัน ทำการฝึกอบรมแต่ละรุ่น ๆ ละไม่เอยกว่า ๕๐ คน ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เยาวชนแต่ละรุ่นภายหลังจากการฝึกอบรมแล้วสามารถที่จะไปจัดตั้งกลุ่มของชนชั้นใกล้เคียงกันในตำบล ในการฝึกอบรมแต่ละรุ่นดาเป็นรายหรือหญิงจะต้อง เป็นเพศเดียวกันทั้งหมดในแหวะรุ่น

๓.๒ หลักสูตรการฝึกอบรม ความรู้ในการประกอบอาชีพที่เยาวชนจะได้รับการฝึกอบรมนั้น แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ วิชาหลักและวิชาการรอง

หมวดวิชาหลัก ได้แก่วิชาความรู้ทางด้านการเกษตรทุกสาขา โดยจะจัดฝึกอบรมให้ตามความสมัครใจของเยาวชนเขาจะเลือกเรียนสาขาอาชีพเกษตรกรรมประเภทใด ทั้งนี้โดยเยาวชนทุกคนจะกองเรียนวิชาการเกษตรตามชนิดที่เป็นอาชีพหลักของผู้ปกครอง

หมวดวิชาการรอง ได้แก่วิชาความรู้พิเศษต่าง ๆ ที่เยาวชนจะสามารถเลือกเรียนเป็นวิชาการรองของหนไก อันได้แก่วิชาช่างเครื่องยนต์ ช่างไม้ ช่างตัดผม ช่างจักเย็บเสื้อผ้า และแม่ไก่ หมวดวิชาเกษตรจึง เป็นวิชาหลักนั้น เยาวชนสามารถที่จะเลือกเรียนเป็นวิชาการรองก็ได้

เรียนผู้ปกครองมีอาชีพหลักปลูกข้าวโพด วิชาหลักที่เขาวงนอนจะท่องเรียนคือเวี้งข้าวโพด ใน ขณะเดียวกันก็อาจเดืออวิชาการเดีงไปเป็นวิชารองของหนกก็ได้ เขาวงนอนจะได้รับการฝึกอบรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป โดยอยู่ภายใต้การควบคุม และให้การฝึกอบรมอย่าง ใดกรึคควบคู่กันไป โดยอยู่ภายใต้การควบคุมและให้การฝึกอบรมอย่างใดกรึคจากครูผู้สอนใน แต่ละประเภทของวิชา ดังนั้นจึงเห็นได้วาทักสูตรของศูนย์พัฒนาอาชีพแต่ละแห่ง แต่ละรุ่น ย่อมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้แล้วแต่ความสนใจของเขาวงนอนเป็นรุ่น ๆ ไป

นอกจากทวมวิชาหลักและวิชารองดังกล่าวแล้ว เขาวงนอนจะได้รับการเรียนรู้ในวิชา ความรู้ทั่ว ๆ ไป เช่น วิชาการพัฒนาชุมชน วิชาหน้าที่พลเมืองกิดธรรมและการศาสนา ทั้งนี้ โดยมุ่งไปสู่การฝึกหัดการอ่านและเขียนหนังสือเป็นสำคัญ อย่างเช่นกรณีของศูนย์พัฒนาอาชีพ เขาวงนอนจังหวัดยะลาที่เขาวงนอนส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดเขียนภาษาไทยได้ ก็จะได้รับ การเรียนรู้ จากศูนย์นทวย

๓.๓ ระยะเวลาการฝึกอบรม การฝึกอบรมเขาวงนอนแต่ละรุ่นใช้เวลาดังหมด ๒ เดือน ยกเว้นกรณีศูนย์จังหวัดยะลาที่ใช้เวลา ๕ เดือน เพราะต้องเสียเวลาในการสอนวิชา ความรู้สามัญทั่ว ๆ ไปเป็นเวลายาน เขาวงนอนจะท่องพักรวมกันอยู่ทีศูนย์พัฒนาอาชีพตลอดระยะ เวลา ๒ เดือน

๓.๔ การติดตามผลการฝึกอบรม ภายหลังกที่เขาวงนอนสำเร็จการฝึกอบรมไปแล้ว เจ้าหน้าทของศูนย์พัฒนาอาชีพ และคณะกรรมการสภาตำบล และคณะกรรมการพัฒนาชุมชน จะต้องมีหน้าที่คอยติดตามให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการประกอบอาชีพของ เขาวงนอน โดย ความร่วมมืออย่างใดกรึคของเจ้าหน้าที่วิชาการในแต่ละอำเภอและจังหวัด ทั้งนี้เพื่อสนับสนุน ให้เขาวงนอนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้อย่างจริงจังต่อไป ทั้งนี้โดยการที่จังหวัด สามารถจะวางโครงการสนับสนุนอาชีพของเขาวงนอนเพื่อขออนุมัติงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อช่วยเหลือเขาวงนอนตามความจำเป็นได้

๔. เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกซ้อม

๔.๑ คณะกรรมการดำเนินงานของศูนย์ประกอบด้วย

- ๑. นายอำเภอที่ศูนย์พัฒนาอาชีพตั้งอยู่ เป็นประธานกรรมการ
- ๒. พัฒนาการจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ
- ๓. หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ เป็นกรรมการ
- ๔. ประธานคณะกรรมการสภาตำบลที่ศูนย์ตั้งอยู่ เป็นกรรมการ
- ๕. ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายอำเภอแต่งตั้ง ๒ - ๕ คน เป็นกรรมการ
- ๖. พัฒนาการอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ
- ๗. ผู้ปกครองศูนย์พัฒนาอาชีพ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๔.๒ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาอาชีพ ประกอบด้วย

- ๑. กำหนดเจ้าของท้องที่ศูนย์พัฒนาอาชีพตั้งอยู่ เป็นประธานกรรมการ
- ๒. ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านรองอำเภอดistrictตั้งอยู่ เป็นกรรมการ
- ๓. รองประธานคณะกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เป็นกรรมการ
- ๔. ผู้ปกครองศูนย์พัฒนาอาชีพ เป็นกรรมการและเลขานุการ

๔.๓ เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาอาชีพ ในศูนย์พัฒนาอาชีพทุกแห่งจะมีผู้ปกครองศูนย์

หนึ่งคน รับผิดชอบการดำเนินงานทางวิชาการเกี่ยวกับการฝึกอบรมทั้งหมดภายในศูนย์ และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำในการบริหารงานของศูนย์แก่คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาอาชีพ ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในศูนย์

ในแต่ละศูนย์ให้เจ้าหน้าที่วิชาการสาขาต่าง ๆ ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนประจำปฏิบัติงานในฐานะครูผู้ฝึกอบรม และผู้ปกครองศูนย์จะทำการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เหล่านี้คนใดคนหนึ่ง เป็นผู้ช่วยผู้ปกครองศูนย์หนึ่งคน

เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์นั้น จังหวัดจะเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนประจำจังหวัดนั้น ๆ ไปเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ยกเว้นกรณีแต่งตั้งบุคคลอื่นนอกเขตจังหวัดเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนในการออกคำสั่งแต่งตั้ง

ผู้ปกครองศูนย์ปฏิบัติงานรับทรงทอนายอำเภอ พัฒนาการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดตามลำดับ

๕. คณะวิทยากร

วิทยากรผู้ทำหน้าที่สอนและฝึกปฏิบัติให้แก่เยาวชนนั้น ส่วนใหญ่ได้แก่เจ้าหน้าที่วิชาการที่ประจำอยู่ที่ศูนย์และแห่ง แต่ในขณะเดียวกันก็จะมีครูวิทยากรที่อาสาสมัครจากอำเภอ จังหวัด หรือเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์คนกวาววิจัยและทดลองทาง ๆ เขาเป็นคณะวิทยากรประจำศูนย์

ปัจจุบันนี้กรมการพัฒนาชุมชนได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนขึ้นแล้วรวม ๖ แห่ง คือ

๑. ศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชน ต.ตัวตึกแพว อ.แก่งคอย จ.สระบุรี จัดตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๖ มีเยาวชนผ่านการฝึกอบรมไปแล้ว ๘ รุ่น
๒. ศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชน ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี จัดตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๖ ทำการฝึกอบรมเยาวชนไปแล้ว ๒ รุ่น
๓. ศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา จัดตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๗ มีเยาวชนที่สำเร็จการฝึกอบรมไปแล้ว ๓ รุ่น
๔. ศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชน ต.ถอกคำใต้ จ.เชียงราย จัดตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๘ ฝึกอบรมเยาวชนสำเร็จไปแล้ว ๒ รุ่น เป็นชาย ๑ รุ่น หญิง ๑ รุ่น
๕. ศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนของศูนย์พัฒนาชุมชนเขต ๓ จ.อุตรดิตถ์ จัดตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๘ ฝึกอบรมเยาวชนสำเร็จไปแล้ว ๒ รุ่น
๖. ศูนย์พัฒนาอาชีพเยาวชนของสำนักงานพัฒนาชุมชนเขต ๔ จ.อุตรดิตถ์ จัดตั้ง พ.ศ. ๒๕๑๘ ฝึกอบรมเยาวชนสำเร็จไปแล้ว ๑ รุ่น